

V.

Fersk- og Saltvandsentomostreae.

af

Wesenberg-Lund.

1895.

Ordo Phyllopoda.

Ph. branchiopoda.

Fam. Apodida.

Gen. *Lepidurus*.

L. glacialis. (Krøyer.)

Jamesons Land Aug. 1891. E. Bay. Fra en Ferskvandsø paa Danmarks Ø 21/7 92. E. Bay. Tillige efter mundtlig Meddelelse af Hartz taget i talrige døde Exemplarer i Elvdalen paa Danmarks Ø.

Ved en Fejltagelse er denne Form ikke bleven opført i mit Arbejde: Grønlands Ferskvandsentomostraca I¹⁾ mellem Østgrønlands Crustaceer. Arten er sikkert *circumpolar*, findes udenfor den arktiske Zone kun i højtliggende Fjeldvande og er hos os af Etatsraad Steenstrup fundet fossil i arktiske Lag. Saavidt man hidtil kan skjønne haves kun én arktisk *Lepidurus*-art, men angaaende denne Form som ogsaa angaaende Cladocererne henvises iøvrigt til de i det ovennævnte Arbejde givne udførligere Meddelelser og givne Afbildninger.

Phyllopoda Cladocera.

Fam. Daphnida.

Subfam. Daphniinæ.

Genus *Daphnia*.

D. groenlandica nov. sp.

D. groenlandica. Grønlands Ferskvandsentom. N. F. V. M. 1894, p. 115, Tab. III, Fig. 7 a—b.

Danmarks Ø 17/7 92. E. Bay. — Danmarks Ø Juli 1892. Deichmann.

¹⁾ Vidensk. Meddel. fra den nat. Foren. i Kjøbenhavn 1894.

Animal valde globosum. Testa corporis rotundata in nulum angulum ne inter illum et inferiorem prominens. Spina brevis e margine posteriori medio exiens. Macula cerebralis deest (?). Postabdomen et ungues caudales iisdem Daphnic pulicis similia. Long. 2,7 Millim.

Formen nærmer sig stærkt til *Daphnia pulex*.

Gen. *Simocephalus*.

S. exspinosus. (Koch) (?).

Daphnia exspinosus. Koch. Crustaceen, Myriapoden, Arachniden Deutschlands. Regensburg 1835—41. T. XI.

Simocephalus exspinosus. P. E. Müller. Danmarks Cladocera. Schiødttes Naturhist. Tidsskr. 3. R., 5. Bd., Tab. I, Fig. 24, S. 122.

Simocephalus exspinosus. C. W.-L. l. c. S. 117, Tab. III, Fig. 9 a—c.

Danmarks Ø Juli 1892. Deichmann.

Kun med Tvivl ere de mig overgivne Exemplarer henførte til denne Art; det ringe og slet konserverede Materiale tillod ikke indgaaende Undersøgelser.

Gen. *Scapholeberis*.

Scapholeberis mucronata. O. F. M.

Daphne mucronata. O. F. M. Entomostraca seu Insecta testacea. Haunia 1785, p. 94, Tab. XIII, Fig. 5—7.

Scapholeberis mucronata. Schödler: Die Branchiopoden der Umgeb. von Berlin p. 23.

S. mucronata. C. W.-L. l. c. S. 119.

Danmarks Ø ¹⁶/₈ 91. Deichmann.

Subfam. *Lynceinæ*.

Genus *Bosmina*.

B. obtusirostris. G. O. S.

B. obtusirostris. G. O. S. Om Crustacea Cladocera, iagttagne i Omegnen af Christiania. (Forh. i Vidensk. Selsk. i Christiania 1861.) S. 153.

B. obtusirostris var. *alpina*. G. O. Sars. Oversigt af Norges Crustaceer. (Forh. i Vidensk. Selsk. i Christiania 1890.) S. 40.

B. obtusirostris var. *alpina*. C. W.-L. l. c. S. 119, Tab. IV, Fig. 14 a—d.

Danmarks Ø ¹⁶/₈ 92. Deichmann.

Der haves af denne Art 2 Former, af hvilke den ene

navnlig udmærker sig ved meget lange Mucrones og stærkt bøjede 1ste Par Antenner; den anden derimod har ganske korte Mucrones og næsten lige, korte 1ste Par Antenner. Den 1ste af disse mangler altid Æg og er sikkert de endnu ikke kønsmodne Dyr; den anden derimod bærer altid Sommeræg og er Sommergenerationen; ganske lignende Forhold findes hos samme Art her i Danmark og ogsaa hos den anden paa Vestkysten af Grønland forekommende *B. arctica* Lilljb.

Genus Macrothrix.

M. arctica. G. O. S.

M. arctica. G. O. Sars. 1890. l. c. S. 44.

M. arctica. C. W.-L. S. 122. Tab. III. Fig. 12 a—c.

Danmarks Ø Juli 1892. Deichmann.

Denne mærkelige Art er hidtil kun fundet i den nordligste Del af Norge af Sars; Richard & Guerne¹⁾ omtaler en *Macrothrix* (sp.) fra Island, der efter al Rimelighed er denne Art. Det er en udpræget arktisk Cladocer, der ikke er funden nedenfor den arktiske Zone og har sin nærmeste Slægtning i den af Nordmann fundne *M. hirsuticornis*, der hidtil kun er tagen i højtliggende Alpesøer i Mellemeuropa og paa de britiske Øer; ja denne Form er muligvis kun en Varietet af *M. arctica*.

Genus Eurycerus.

E. lamellatus. (O. F. M.)

Lynceus lamellatus. O. F. M. l. c. p. 73, Tab. IX, Fig. 4—6.

Lynceus lamellatus Lilljeborg. De Crustaceis ex ordinibus tribus 1863, p. 71, Tab. V o. a

(?) *Eurycerus glacialis* Lilljeborg. Contributions to the natural history of the Commander Islands. Proceed. of the Un. St. Nat. Museum Vol. 10, 1888, p. 154.

Eurycerus lamellatus. C. W.-L. l. c. p. 123. Tab. IV, Fig. 20.

Danmarks Ø, Deichmann 1892.

Denne Art er kun med Tvivl henført til *E. lamellatus*, den

¹⁾ Sur la faune des eaux douces de l'Islande. Compt. rendu. T. 114. 1892.

alm. europæiske Art. Prof. Lilljeborg har nemlig beskrevet en anden Art *Eur. glacialis* fra Beringsøen; saavidt jeg af det meget store vestgrønlandske Materiale har kunnet se, findes begge Former i Grønland; jeg har imidlertid fundet alle Overgange imellem dem og kan efter den hidtil foreliggende Beskrivelse af *Eur. glacialis* ikke holde denne Form ude fra *Eur. lamellatus*.

Genus Acroperus.

A. leucocephalus. Schödl.

A. leucocephalus. Schödl. Neue Beiträge zur Naturges. der Cladoceren. Berlin 1863, p. 30, Tab. I, Fig. 11—16.

A. leucocephalus. P. E. Müller. I. c. S. 107, Tab. III, Fig. 15—17. Tab. IV. Fig. 26.

A. leucocephalus. C. W.-L. I. c. S. 125, T. IV, Fig. 17.

Danmarks Ø ¹⁶/₉ 91. Deichmann.

Genus Chydorus.

C. sphæricus. (O. F. M.)

Lynchus sphæricus. O. F. M. I. c. p. 71, T. IX, Fig. 7—9.

Chydorus sphæricus. Schödl. I. c. p. 12, Tab. I, Fig. 5—7.

Chydorus sphæricus. C. W.-L. p. 126, Tab. IV, Fig. 15.

Danmarks Ø ¹⁸/₉ 91. Deichmann.

Chydorus sphæricus er sikkert en af de allerhyppigste Cladocerer i Grønland. ♂, der er meget sjælden hos os, er overordentlig hyppig i det grønlandske Materiale.

Fam. Polyphemidæ.

Subfam. Polypheminae.

Genus Polyphemus.

Polyphemus pediculus.

De fra Danmarks Ø indsamlede Exemplarer udmærke sig ved en betydelig længere Braad end den, vi træffe hos den europæiske Art; da den iøvrigt ganske ligner denne, har jeg ikke ment det rigtigt at henføre den til en ny Art.

Jeg hid sætter her en Liste over Vestgrønlands, Østgrønlands og Islands Cladoceer, saavidt de foreløbig ere kjendte. Utviytsomt er imidlertid i alt Fald Islands Cladocercafauna altfor lidet undersøgt.

	Vestgrønland.	Østgrønland.	Island.
<i>Latona glacialis</i>	x		
<i>Sida crystallina</i>			x
<i>Holopedium gibberum</i>	x (?)		x (?)
<i>Daphnia Schæfferi</i>	x		
— <i>groenlandica</i>		x	
— <i>crassispina</i>	x		
— <i>pulex</i>	x		x
— <i>galeata</i>	x		x (?)
<i>Simocephalus vetulus</i>	x		x
— <i>exspinosus</i>		x	
<i>Ceriodaphnia quadrangula</i>	x		
<i>Scapholeberis mucronata</i>	x	x	x
<i>Bosmina obtusirostris</i>	x	x	
— <i>arctica</i>	x		x
<i>Macrothrix rosea</i>	x		
— <i>arctica</i>		x	x (?)
<i>Acroperus leucocephalus</i>	x	x	x
— <i>angustatus</i>	x		
<i>Alona affinis</i>	x	x	x
— <i>testudinaria</i>			x
<i>Pleuroxus exiguus</i>	x		x
— <i>nanus</i>	x		x
<i>Chydorus sphaericus</i>	x	x	x
<i>Eurycercus lamellatus</i>	x	x	x
<i>Polyphemus pediculus</i>	x	x	x

Man vil af denne Liste se, at af Østgrønlands 9 Cladocerer findes ikke mindre end 3 ikke paa Vestgrønlands Kyst, nemlig *Daphnia groenlandica* nov. sp., *Simocephalus exspinosus* og *Macrothrix arctica*.

Alle Østgrønlands Cladocerer gjenfindes paa Island med Undtagelse af *Daphnia groenlandica* og *Simocephalus exspinosus*, idet jeg formener, at den af Richard & Guerne beskrevne *Macrothrix* sp. vil vise sig at være *M. arctica*.

Ordo Copepoda.

I Zweite Deutsche Nordpolarfahrt Wissenschaftl. Ergebnisse, Zweite Bd. 1874, S. 389 har Buchholz givet en Fortegnelse over de paa dette Togt fundne Copepoder. Dette behøver sig ialt til 10 Arter, nemlig *Cetochilus septentrionalis*, *Diaptomus castor*, *Harpacticus chelifer*, *Tisbe furcata*, *Cleta minuticornis*, *Zaus spinosus*, *Zaus ovalis*, *Thorellia brunnea* samt *Lepeophtheirus Hippoglossi* og *Brachiella rostrata*. Af disse har jeg i det mig overgivne østgrønlandske Materiale kun fundet 3 Arter, nemlig *Cetochilus septentrionalis*, *Harpacticus chelifer* og *Zaus spinosus*. *Tisbe furcata* og *Cleta minuticornis* ere derimod almindelige i det vestgrønlandske Materiale.

Subord. Eucopepoda.

Fam. Calanida.

Genus Calanus.

C. finmarchicus. (Gunnerus).

Monoculus finmarchicus. Gunnerus. Norske Sødyr beskr. i Kjøbenh. Selsk. Skrifter 1770. p. 170.

Calanus finmarchicus. Brady. A Monograph of the british Copepoda Vol. I, p. 38.

Cetochilus septentrionalis. Zweite Deutsche Nordpollarf. 2. Bind, S. 391.

Der er af Krøyer beskrevet et ret betydeligt Antal Arter af Slægten *Calanus* fra de arktiske Have, ligeledes har Lubbock beskrevet 3 Arter samme Steds fra. Det er allerede før fremhævet (Lilljeborg, Brady), at disse Arter, ialt 7, kun ere Varieteter og Udviklingsstadier af en og samme Art, *Calanus finmarchicus*. Der er fra Østgrønlands Kyst og fra Havet mellem Island og Grønland indsamlet et meget betydeligt Antal Calanider. Da jeg imidlertid for Øjeblikket har Zoologisk Museums arktiske Copepodfauna til Bearbejdelse og Undersøgelse — og denne Undersøgelse endnu langt fra er afsluttet — henviser jeg, hvad denne meget vanskelige Slægt angaar, til

mit senere Arbejde over de arktiske Haves Copepoder, hvor da tillige de andre iøvrigt vistnok kun faa Slægter indenfor Calanidernes Gruppe ville blive omtalte.

I det store østgrønlandske Materiale findes bl. a. meget store Exemplarer af Slægten *Calanus* — $\frac{3}{4}$ Tomme — tagne paa 470 Favne Vand og udstyrede med en stor Æggesæk.

Fam. Harpacticidæ.

Subfam. Tachidiinæ.

Gen. Robertsonia.

R. tenuis. (Brady og Robertson.)

Echinoma tenue. B. og R. Proceedings of the British Association p. 196, 1875.

Robertsonia tenue. Brady: A Monograph of the British Copepoda. T. II, S. 25, Tab. XLI, Fig. 124.

Danmarks Ø $\frac{5}{2}$ 92. E. Bay.

Denne smukke, ejendommelige Form haves som den eneste Repræsentant for Tachidiernes Gruppe i 6 Exemplarer.

Subfam. Canthocamptinæ.

Gen. Laophonte.

L. curticauda. (Boeck.)

L. curticauda. Boeck. Overs. over Norges Copepoder. Forh. i Vidensk. Selsk. i Christiania 1864, p. 55.

L. curticauda. Brady. l. c. p. 80, Tab. LXXIII og LXXVI.

Danmarks Ø $\frac{21}{3}$ 92. Deichmann. Angmagsalik $\frac{17}{9}$ 92. E. Bay.

Gen. Dactylopus.

Dactulopus Stromii. Baird.

Canthocamptus Stromii. (Baird.) Brit. Entom. p. 208, Pl. XXVII, Fig. 3.

Dactylopus cinctus. (Claus.) Die Copepoden-Fauna von Nizza p. 27, Tab. III, 1866.

Dactylopus Stromii. (Brady.) l. c. Vol. II, 1888.

Danmarks Ø, Fucus, 4—5 Favne. $\frac{21}{3}$ 92. E. Bay. 65° 37' N.B., 37° 30' V.L. 4—11 Fv., Sand med store Brunalger. $\frac{17}{9}$ 92. E. Bay.

Gen. *Thalestris*.*T. rufocineta*. Norman (M. S.).

T. rufocineta. Brady: A Monograph of the British Copepoda Vol. II, p. 125, Pl. LVII, Fig. 1—9.

74° 17' N.B., 15° 20' V.L. E. Bay.

T. helgolandica. (Claus.)

Thalestris helgolandica (Claus): Die freileb. Copepoden 1863, p. 131, Tab. 17, Fig. 12—21.

Thalestris helgolandica. (Brady): l. c. Vol. II, p. 123, Tab. LXI, Fig. 9—14.

70° 32' N.B., 8° V.L. ²⁷/₁₀ 91.

T. longimana. Claus.

Thalestris longimana. (Claus.) l. c. 1863, p. 130, Tab. 18, Fig. 1—11.

Thalestris longimana. (Brady.) l. c. p. 136, Tab. LX, Fig. 1—13.

70° 32' N.B., 8° V.L. ²⁷/₆ 91.

Gen. *Harpacticus*.*Harpacticus chelifer*. O. F. Müller.

Cyclops chelifer. O. F. M. l. c. p. 114, Tab. XIX, Fig. 1—3, 1776.

Harpacticus chelifer. Baird. Brit. Entom. p. 212, T. XXIX, Fig. 2—3, 1850.

Harpacticus chelifer. Claus. Die freileb. Cop. p. 135, Tab. XIX, Fig. 12—19.

Harpacticus chelifer. Boeck. l. c. p. 37, 1864.

? *Harpacticus gracilis*. Claus. l. c. 1863, p. 135, Tab. XIX, Fig. 20.

? *Harpacticus elongatus*. Boeck. l. c. p. 38.

Harpacticus chelifer. Zweite Deut. Nordp. 2. Bind, S. 392.

Danmarks Ø. 11 Favne, Stene med lidt Mudder. ²⁷/₄ 92. E. Bay. — 74° 17' N.B., 15° 28' V.L. E. Bay. — 70° 32' N.B. ²⁷/₈ 91. E. Bay. — Danmarks Ø. 9—11 Fod, tæt Fucus. ¹³/₄ 92. E. Bay. — Danmarks Ø. Fucus mellem Sten. ²¹/₃ 92. E. Bay. — Danmarks Ø. Slambund. H. Deichmann. August 1891.

Det er med ikke ringe Tvivl, at jeg henfører hele det østgrønlandske Materiale til den gamle O. F. Müllerske Art *Harpacticus chelifer*. Boeck har l. c. p. 38 opstillet en egen Art, *H. elongatus*, men jeg har ligesaa lidt som Brady l. c. p. 148 været ude af Stand til at holde denne Art ude fra *H. chelifer*.

Genus Zaus.**Z. spinatus.** Godsir.

Zaus spinatus. Godsir. On several new species of Crustaceans allied to *Saphirrina*. Ann. Mag. Nat. Hist. Vol. XVI, p. 326, Pl. XI, Fig. 1—8.

Zaus spinosus. Claus. l. c. 1863, p. 146, Tab. XXII, Fig. 25.

Zaus spinosus. Brady. l. c., p. 154, Pl. LXVI, fig. 1—9.

Zaus spinosus. Buchholz. Zweite Deut. Nordpolarfahrt Bd. II, S. 393.

70° 32' N. B., 8° 10' V. L. 470 Favne. ²⁷/₆ 91. Deichmann.

Copepoda parasita.**Fam. Lernæopodidæ.****Gen. Lernæopoda.****L. salmonea.** L

Krøyer: Bidrag til Kundskab om Snyltekrebsene, Nat. Tidsskr. 3. R., 2. Bd., S. 349, Tab. 14, Fig. 3 a—f.

Tagen paa *Salmo alpinus* (Gællerne). Danmarks Ø (Hekla Havn). ²⁰/₇ 92. Hartz.

